

Lekcja w poniedziałek 04.05.2020 r.

Temat: Fraszki Jana Kochanowskiego – powtórzenie.

Wprowadzenie do lekcji:

Dziś przypomnimy sobie fraszki Jana Kochanowskiego, które omawialiśmy w klasie

VII. **Pamiętajcie, że to Jan Kochanowski jest twórcą tego gatunku.**

1. W celu przypomnienia fraszek „Na lipę” i „Na zdrowie” proszę obejrzeć filmik:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZroOrZWqzrY>

2. **Teraz przypominamy fraszkę:**

a) **„Na dom w Czarnolesie”**

Fraszka ta to utwór o charakterze religijnym o widocznych akcentach autobiograficznych. Wiersz ma budowę stychiczną (nie występuje podział na strofy), składa się z ośmiu wersów trzynastozgłoskowych. Występują rymy parzyste, żeńskie, dokładne.

Podmiot liryczny w pierwszej osobie liczby pojedynczej zwraca się za pomocą apostrofy do Boga, władcy jego życia, z prośbą o błogosławieństwo:

„Panie, to moja praca, a zdarzenie Twoje;

Raczyż błogosławieństwo dać do końca swoje!”.

Poeta nie chce majątków i skarbów („Inszy niechaj pałace marmórowe mają / I szczerym złotogłowem ściany obijają”), zamiast rzeczy materialnych marzy mu się mieszkanie „w tym gniaździe ojczystym”, czyli w tym domu, w Czarnolesie. Prosi Stwórcę, aby obdarzył go zdrowiem, czystym sumieniem, ludzką życzliwością i znośną starością.

b) **„O żywocie ludzkim”**

„Fraszka” to nie tylko gatunek literacki, to słowo oznacza również drobiazg, rzecz niepoważną, błahostkę i właśnie to znaczenie zostało wyzyskane w omawianym utworze. Wszystko co człowiek myśli i czyni jest błahostką, niczym wielkim, nic nie jest pewne, niczego nie można zaplanować. Podmiot mówi: „Próżno tu człowiek ma co mieć na pieczy” (nie ma sensu się o cokolwiek starać). „Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława, Wszystko to minie jako polna trawa”.

Ostatnie dwa wersy pokazują nam wizję świata jako teatru, w którym my jesteśmy marionetkami i po odegraniu swojej roli zejdziemy ze sceny życia: „Naśmiawszy się nam i naszym porządkom, Wemkną nas w mieszek, jako czynią lątkom”.

We fraszkach występują **archaizmy**, czyli wyrazy które wyszły już z użycia (łątkom, najwyższej, gniaździe).

Lekcja we wtorek 05.05.2020 r.

Temat: Pieśni i treny Jana Kochanowskiego – powtórzenie.

Wprowadzenie do lekcji:

Dziś przypomnimy sobie pieśni i treny Jana Kochanowskiego.

1. Przypominamy pieśni:

a) „Serce roście patrząc na te czasy”

To utwór, w którym Jan Kochanowski wyśławia radości prostego. Pieśń zaczyna się od opisu radości, jakie sprawia odejście zimy. Wcześniej gołe były lasy i śnieg leżał, a teraz cały świat staje się piękny, zielony, kolorowy. Tymi zmianami w przyrodzie może jednak cieszyć się tylko człowiek, które ma czyste sumienie. Gdy ktoś nie ma sobie nic do zarzucenia, to temu wina nie trzeba przylewać, ponieważ będzie wesół [...] i o wodzie. Z drugiej strony, kiedy ktoś czuje w duszy niepokój, gdy go,, gryzie mól zakryty (wyrzuty sumienia), to ani dobry obiad, ani wesole pieśni nie poprawią mu nastroju.

b) „Czego chcesz od nas Panie...”

*„Czego chcesz od nas, Panie...” jest pieśnią dziękczynną, skierowaną do Boga. Podmiot liryczny chwali go za stworzenie i utrzymywanie w istnieniu świata. Podkreśla, że dobrodziejstwa, którymi Ojciec Niebieski obdarza ludzi nie mają miary. Bóg jest istotą potężną i miłosierną. Nie potrzebuje ofiar innych, niż miłość ludzi. Stwórca cały czas **czuwa** nad swoim dziełem. To Ona sprawia, że na świecie wszystko żyje, że występują pory roku. Podmiot liryczny po wymienieniu tych dobrodziejstw prosi Boga o opiekę i błogosławieństwo: „Chowaj nas, póki raczysz, na tej niskiej ziemi, Jedno zawsze niech będziemy pod skrzydłami Twemi.”*

3. W ramach przypomnienia sobie trenów, proszę obejrzeć filmik:

<https://www.youtube.com/watch?v=oY3ID2mDtPU>

Lekcja w środę 06.05.2020 r.

Temat: W kręgu twórczości Kochanowskiego – powtórzenie.

W środę prześlę Wam test (dotyczący twórczości Jana Kochanowskiego), który będziecie wykonywać w ramach lekcji, później prześlecie mi go (do godz. 18.00) na mojego maila, a ja ocenię Waszą pracę, aby sprawdzić, co pamiętacie.

Lekcje w czwartek 07.05.2020 r. i piątek 08.05.2020 r.

Temat: Wędrowka w świat środków stylistycznych.

Wprowadzenie:

Dziś powędrujemy w świat środków stylistycznych. Postaramy się przypomnieć ich nazwy, definicje, wskazać role jakie pełnią i rozpoznawać je.

1. Zapisujemy na kartce nazwy środków stylistycznych: **porównanie, powtórzenie, epitet, uosobienie, metafora, pytanie retoryczne, wyraz dźwiękonaśladowczy, ożywienie, apostrofa,**
2. Teraz sprawdzimy, co pamiętamy. Odczytujemy poniższe definicje i rozpoznajemy środki, wpisując na nich odpowiadające im literki.
Jeśli stwierdzimy, że przeczytana definicja wskazuje na epitet, to na karteczce zapisujemy literkę, np. „c”.
 - a) **Wyraz, który określa rzeczownik. Najczęściej wyrażony jest przymiotnikiem.**
 - b) **Polega na nadaniu przedmiotom, rzeczom cech istot żywych.**
 - c) **Wyrazy, których nie można wytłumaczyć dosłownie, bowiem mają one sens przenośny.**
 - d) **Dwukrotne lub wielokrotne powtórzenie tego samego wyrazu, zadania.**
 - e) **Wyraz, który naśladuje dźwięki, odgłosy.**
 - f) **Polega na nadaniu rzeczom, roślinom, zwierzętom cech ludzkich.**
 - g) **Polega na skojarzeniu i połączeniu ze sobą, za pomocą słów: jak, niby, na kształt, podobnych cech przedmiotów, zjawisk i osób.**
 - h) **Bezpośredni, uroczysty zwrot do kogoś lub czegoś.**
 - i) **Pytanie pozorne, gdyż odpowiedź na niego jest oczywista.**
3. Uzupełniamy tabelkę (notatka do zeszytu), wpisując odpowiednie funkcje we właściwe miejsca.
 - wskazuje na podobieństwo, uwydatnia cechę;
 - dynamizuje, ożywia opis literacki;
 - skłania do refleksji, zastanowienia się;
 - uplastycznia obraz, wskazuje cechę;
 - nadaje uroczysty charakter, wskazuje emocje skierowane do adresata;
 - naśladuje odgłosy, dźwięki;
 - podnosi wartość elementu, nadając mu ludzkie cechy;

- podkreśla znaczenie słów, zdań, nadaje rytm;
- tworzy nowe obrazy, skojarzenia;

Środek stylistyczny	Funkcja
epitet	
porównanie	
uosobienie (personifikacja)	
apostrofa	
ożywienie (animizacja)	
metafora (przenośnia)	
powtórzenie	
wyraz dźwiękonaśladowczy (onomatopeja)	
pytanie retoryczne	

4. A teraz poćwiczmy określanie środków stylistycznych.

a) poniższe przykłady zapiszcie w zeszycie:

dumny jak paw - deszcz marzy –

stroma góra - kap, kap -

odważny jak lew - groźny smok -

Drodzy Słuchacze! - Jada, jada, ciągle jada -

morze obietnic - ptak mówi -

Cóż cenniejszego jest od zdrowia? -

kamień poruszyła się - drzewa kwitną gawronami -

szelest, szum, szmer - kamień pisze list -

Czy warto było szaleć tak? -

b) A teraz trochę ćwiczeń online, kliknijcie w linki:

<http://pisupisu.pl/klasa6/porownanie>

<http://pisupisu.pl/klasa6/wyrazy-dzwiekonasladowcze>

<http://pisupisu.pl/klasa6/ozywienie-i-uosobienie>

<http://pisupisu.pl/klasa6/metafora-przenosnia>

<http://pisupisu.pl/klasa5/epitety> (należy kliknąć w słowo, które jest epitetem;
czasem jest ich kilka w jednym zdaniu)

<https://wordwall.net/pl/resource/430457/%C5%9Brodki-stylistyczne>

(aby sprawdzić, czy dobrze zrobione, kliknijcie „wyślij odpowiedzi”)

<https://wordwall.net/pl/resource/729355/j%c4%99zyk-polski/%c5%9brodki-stylistyczne>

<https://wordwall.net/pl/resource/963104/polski/%c5%9brodki-stylistyczne>

- 5. Następnie proszę uzupełnić przesłany przeze mnie (w piątek) na Waszego maila test ze środków stylistycznych i odesłać na mojego e-maila do piątku godz. 18.00.**